

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ОВД І СЕО

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма Екологія

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №7
від “20” січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методологія ОВД і СЕО
Викладач	Мельниченко Галина Михайлівна
Контактний телефон	0978170142
E-mail викладача	halyna.melnichenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/вечірній
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	1 курс, 2 семестр
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очно – кожного понеділка, дистанційно – через е-мейл та месенджер – щоденно у робочі години

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методологія ОВД і СЕО» є нормативною дисципліною і належить до циклу професійно-наукової підготовки аспірантів за спеціальністю 101 Екологія.

Дисципліна покликана забезпечити формування базових екологічних знань щодо методології проведення стратегічної екологічної оцінки (СЕО) та оцінки впливу на довкілля (ОВД) як інструментів збалансованого (сталого) розвитку; здатності аналізувати поточний стан довкілля, оцінювати вплив стратегій, планів і програм (СПП) на довкілля, забезпечувати участь громадськості в процесі ОВД і СЕО та готувати рекомендації щодо запобігання або зменшення екологічних наслідків реалізації СПП.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета – оволодіння здобувачами освіти нормативно-законодавчою базою та формування в них знань та умінь у проведенні стратегічної екологічної оцінки, а також методичних підходів до розробки звітів з оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки.

Цілі навчальної дисципліни:

- з'ясувати сутність стратегічної оцінки як інструменту збалансованого (сталого) розвитку;
- засвоїти базові поняття та принципи стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і оцінки впливу на довкілля (ОВД);
- набути здатність аналізувати поточний стан довкілля, оцінювати вплив стратегій, планів і програм (СПП) на довкілля, забезпечувати участь громадськості в процесі СЕО та готувати рекомендації щодо запобігання або зменшення екологічних наслідків реалізації СПП;
- набути практичних навичок здійснення процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки та формування відповідних звітів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК04. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері екології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

Програмні результати навчання

РН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику з врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

5. Організація навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість
Лекції	20
Семінарські заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Нормативна/вибіркова
2	101 Екологія	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські	Сам. роб
Тема 1. Екологічна оцінка як механізм управління якістю навколишнього середовища. Міжнародний досвід екологічної оцінки (ЕО).	2		4
Тема 2. Міжнародні зобов'язання України в сфері оцінки впливу на довкілля.	2	2	8
Тема 3. Зміст, суб'єкти та сфера застосування Оцінки впливу на довкілля (ОВД). Гласність оцінки впливу на довкілля.	2	2	8
Тема 4. Методологія проведення ОВД.	4	2	8
Тема 5. Формування звіту з ОВД.	2		8
Тема 6. Основи стратегічної екологічної оцінки (СЕО).	2	2	8
Тема 7. Нормативно-правова база проведення СЕО.	2		8

Тема 8. Методологія проведення СЕО. Формування звіту про СЕО.	4	2	8
---	---	---	---

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань аспірантів здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів аспірант отримує під час проведення практичних занять; 50 балів аспірант отримує за складання екзамену.
Вимоги до письмових робіт	Підсумкові письмові роботи виконуються у формі контрольної роботи. Контрольні роботи складаються з 5 завдань різного рівня складності. Кожне з завдань оцінюється максимально 10 балами.
Семінарські заняття	Робота на семінарських заняттях оцінюється за наступними критеріями: - присутність на занятті та підготовлений конспект згідно плану практичного заняття - 1 бал; - опрацювання проблемних питань та їх усне обговорення в дискусійній формі (доповнення, відповіді на запитання викладача, висловлювання своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань, тощо) - 3 бали; - виступ із доповіддю на питання, яке визначене планом практичного завдання - 4 бали (за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню); - якщо при виступі проявлена ґрунтовна підготовка, висловлюється власна точка зору щодо означеної проблеми, яка підкріплюється відповідною аргументацією, використовується попередньо розроблена презентація, подані правильні відповіді на уточнюючі запитання викладача та студентів - 5 балів. Таким чином участь в роботі семінарських занять може забезпечити отримання до 5 балів за одне заняття. В межах 10 запланованих семінарських занять є обов'язковою 1 (одна) усна відповідь.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав аспірант. Аспірант допускається до підсумкового контролю (екзамен) за умови виконання усіх запланованих видів робіт і отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий контроль	Форма контролю - іспит; форма задачі - комбінована; структура білета – 5 завдань, кожне завдання оцінюється в 10 балів (5 балів за письмову відповідь та 5 балів за усну відповідь).
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Політика дисципліни "Методологія ОВД і СЕО" передбачає дотримання правил поведінки аспірантів і викладачів, передбачених Кодексом честі

	Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 28 листопада 2021 року).
Відвідування занять	Аспіранти зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення аспірантів до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх передбачених видів робіт.
Неформальна освіта	Сертифікат про проходження курсу (Udemy, Prometheus, Coursera, DAAD), зміст якого частково або повністю відповідає змісту дисципліни дає можливість замінити або доповнити підсумковий тестовий контроль згідно з «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (наказ ректора №672 від 24.11.2022).

8.Рекомендована література

1. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 р. №2059-VIII.

2. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018р. № 2354-VIII.

3. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / Є. Алексеєва [за заг. ред. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія “Манускрипт”» — Львів, 2018. — 60 с

4. Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України Про затвердження Загальних методичних рекомендацій щодо змісту та порядку складання звітів з оцінки впливу на довкілля від 15.03.2021 р. №193.

5. Громадський контроль у сфері оцінки впливу на довкілля / Є. Алексеєва [за заг. ред. О. Кравченко]. Львів : Видавництво «Компанія “Манускрипт”», 2021. 52 с.

6. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр. / Миленька М.М., Мельниченко Г.М., Різничук Н.І., Клід В.В. Режим доступу: https://www.mvk.if.ua/uploads/files/54608_8.pdf

7. **Мельниченко, Г.,** Миленька М., Н. Різничук Н., Цап'юк, Л. (2020) Структура утворення та стан поводження з відходами в Івано-Франківській області (інформаційно-аналітичний огляд). *Екологічні науки : науково-практичний журнал*, 2(29), 170-174.
<https://doi.org/10.32846/2306-9716/2020.eco.2-29.1.28>
8. **Мельниченко, Г.,** Кімакович, В., Кириленко, О. (2020). Біоіндикаційна оцінка екологічного стану урбоecosистеми Івано-Франківська за допомогою показників якості пилку деревних видів. *Вісник Запорізького національного університету. Біологічні науки*, 1, 5-13.
<https://doi.org/10.26661/2410-0943-2020-1-01>
9. Кімакович, В., **Мельниченко, Г.** (2022). Гаметоцидність середовища у зонах техногенезу як маркер мутагенної напруги: методологічні аспекти (на прикладі ПРАТ «Івано-Франківськцемент») *Екологічні науки*, № 3 (42), 21–27.
<https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.3-42.3>

Викладач

Галина МЕЛЬНИЧЕНКО